

מסחרת כליכך בהפקת סרטיו. שחקנית כמו חנה שיגולה, שהופיעה בסרטיו החל מן הראשון (קאצ'מאכר, משנת 1969), נדמה כאילו הבינה בתת-הכרתה מה רוצה ממנה פאסינדר, שעה שהתקשתה הרבה יותר, במשך שנים, כשעבדה עם אחרים. ולבסוף, אמרו עליו שהוא אנטי-סמי. הדוגמה הבוטה לכך היתה המחזה שכתב, שנאסר להצגה בגרמניה והפך אחריכך לסרט צל מלאכים של יידידו, דניאל שמידט. פאסינדר, שהופיע בסרט באחד התפקידים הראשיים, עיצב דמות של סרסור זונות הנחנק, אחד מיני רבים, תחת העושי של היודי העשירי המשתלט על העיר פרנקפורט. כאשר נאמר לו שהסרט אנטי-סמי, הוא השיב שזו המציאות. דוגמות אחרות לגישה מעין זו אינן חסרות בסרטיו. בראיון עימו בברלין הוא דחה את ההאשמה, משום שהיא מגרדת לכל מה שהוא מנסה לומר בסרטיו, כלומר לכל הזדהות עם מינים נרדפים. עם זאת, טען, אסור לשכוח שהתנהגות יהודים מסוימים היא פועל יוצא מן התנאים שבהם אולצו להיות על-ידי סביבתם. חוק מזה, אין עם או גזע המוחסנים מפני נבלות או שפלות, גם אם אין זה נעים לשמוע.

מותו, בגיל 36, קטע את הקריירה הקולנועית הפורה ביותר היום באירופה. קאריירה של איש אימפולסיבי, שרבים מסרטיו מצביעים על תגובה רגשית לפני שהגיון מתערב (אולי זה סימ-אופי של אמן אמיתי), סרטים בעלי הבעה עשירה ודמיון קולנועי רב. יתכן שעם הגיל, היה מתוסף אליהם גם מימד של שיקול-דעת ותבונה. בכל אופן, אין ספק שבי-

שיגולה ב"קלי מארקן" סוף בגיל 36

מיקרה זה, מדובר במותו של אדם אשר הספיק אמנם הרבה, אבל היה רחוק עדיין מלמצות את עצמו.

תהליך

חובה לראות:

תליאבי: מנהטן, האדומים, כלי הקש, ממא עד מוצרט, חקירה לילית, ירושלים: האדומים, פדרי פדרונה, שלושת האחים.

חיפה: אהובת הקצין הצרפתי, האדומים, חלף עם הרוח, גליפולי.

תליאבי

*** מנהטן (דקל, ארצות-הברית) רית) — וודי אלן בסיפור אהבה על רקע מרכז הבהמה בניו-יורק מחזר אחרי נערה צעירה ומחליף אותה עם מבוגרת ממנה. *** ממא עד מוצרט (מוסי) און תליאבי, ארצות-הברית) — סרט תעודי, מקסים ומרתק על ביקורו של אייזיק שטרן בסין ועל משמעותה של המוסיקה כשפת תיקשורת בינלאומית.

ירושלים

*** האדומים (אדיסון, ארצות-הברית) — סרט מרשים על לידתן של התנועות הקומוניסטיות בארצות-הברית, כשברקע המהפכה הרוסית.

אשה נחפשת

חיים רגילים

לנה (רביחן, תליאבי, ישראל) — לנה, עולה חדשה מברית-המועצות, מאמנת-כדורסל במיקצועה, צות, מאמנת-כדורסל במיקצועה,

שבעה נשאר עדיין בכלא הרוסי, מתאבת במורה שלה לעברית. אחרי שהקדישה שלוש שנים לפעילות ציבורית למען הבעל העצור, היא שואפת לחזור לאוניברסיטה, לחיים נורמליים ולתיפקוד פשוט וטבעי, כאשר וכאדם.

איתן גרין, שכתב את הסיפור הזה וביים אותו, נמנע מניצול הזדמנות, שנראתה כמעט מפתח, לטפל בבעיות העלייה הרוסיות. אלה מהווים רק רקע לעיקר, והעיקר הוא סיפור האהבה. זאת, לפי מיטב התיאורים הקולנועיים המטיפות לטיפול ברגשות ולא בתיאוריות.

אין שום פסול בהשקפה הזאת, שהיתה בזמנו נר לרגלי הגל החדש בצרפת, כפי שאין שום פסול בסיגנון שמאמץ הבימאי לעצמו: איפוק מרבי, עצירת כל תגובה בוטה או חריפה ועימומה, דרישה מן הצופה להבחין מה מתרחש בלב הגיבורים, תחת לפרוש רגשות לעושים על המסך, נסיון בצילום ובעריכה שלא לגלוש אף פעם אל האפקטים החריפים מדי, המובנים מדי והקלים מדי.

אולם כאן, מרוב איפוק, מקבל הצופה רושם של אדישות, והמאמץ שלא להיות מפורש מדי מוביל להרגשה של שיטחיות. סיפור-האהבה אינו מובן די הצורך. המורה לעברית, היפוכונדר ממוקס הבורח מפני בעיות, אינו ניחן, לפי

קנטר וגליקמן: העולים משכנעים

חות למראית עין, באף תכונה אחת היכולה לכבוש אשה שקולה כמו לנה, אפילו היא מצויה במשבר (אלא אם כן יוצאים מן ההנחה שהאהבה היא עיוורת).

אפילו על-פי המישחק, נדמה שלא תמיד היתה שפה משותפת בין הבימאי וצוותו. שעה שהעולים החדשים מרוסיה, החל בפירה קנטר (לנה) ויצחק קשת (בוריס) משכנעים, השחקנים הישראליים נראים כמו טועים בערפל. לכן, עם כל ההערכה לכוונות, צריך עדיין להמתין לתוצאות.

2 נחפשים

בינואי

מייקי וניקי (פאריס, תליאבי, ארצות-הברית) — הסיפורים מסביב לסרט זה מעניינים הרבה יותר מן הסרט עצמו — פרי ידיה של איליין מאי, אחת הנשים המקובלות ביותר על האינטליגנציה האמריקאית.

הפקתו נפסקה באמצע על-ידי חברת פאראמאונט, שסברה כי היא הולכת להפסיד בו כסף רב, וגלגלי-הסרט הוסתרו על-ידי הבימאית ושני יידיה, השחקנים הראשיים ג'ון קאסאבאט ומיטר פוק, החברה תבעה, הבימאית השיבה בתביעה והן הלאה.

הסרט כולו מתרכז בליה אחד. על המסך רואים כמעט ללא הפסק את שני הגיבורים המתנצחים ביניהם, והבימוי מנסה ללכת בעיקבות סיגנון קאסאבאט, של מצלמה העוקבת אחרי שחקנים ומאפשרת להם תנועה חופשית, התינהגות בלי מינבלות וטבעיות מירבית.

אולם, מה שנראה בסרטי קאסאבאט כסידרת מעמדים הסוחפים את הצופה לתוך מערבולת של רגשות הגיבורים ובעיותיהם, מתקבל כאן כתרגיל סרק, הן משום שהדמויות אינן מעוצבות די הצורך והן משום שהדיאלוגים הם יותר מדי סתמיים.

צריך לומר שיש סצינות, מעניינות בהחלט או משכינות, למשל, ביקור השניים בבית-קברות. אבל עצם העובי-

פוק וקאסאבאט: תרגיל סרק

דה שאין כאן המשכיות, שאין קו מוביל שידחוף קדימה, ומשום כך כל הסצינות נראות כאילו הן על אותו מישור, נוצרת הרגשה של ליאות, ומאה הדקות על המסך נמשכות לילה שלם, כמו העלילה. פוק וקאסאבאט, המורגלים לעבוד בתנאי אילתור-למחצה, עושים את מלאכתם על הצד הטוב ביותר, בהתחשב בעובדה שהיו חייבים להתמודד עם חומר לא גמור.

גיבור אבירי

נחפש תסריט

הגבול (תליאבי, ארצות-הברית) — מעשה בשוטר-גבול מקליפורניה יה העובר לגור בטקסאס. בשני

המקומות עיסוקו העיקרי הוא בהחזרתם למולדתם של המכסיקאים המתגנבים צפונה לחפש עבודה. אולם שעה שבקליפורניה נעשה הכל בנועם ובהבנה הדדית, כאשר ברור לכל כי ללא המכסיקאים כל המשק ישבוק חיים, הרי שבטקסאס נתקל האיש במערכת מושחתת של החוק, ההוי פכת את עניין העבודה השחורה להכנסה צדדית נאה. אם לא די בכך, כל נסיון לקיים תחרות חופשית בשוק הזה מזמינה שימוש בכוח, ופירוש הדבר חיסולים המוניים.

הגיבור שלנו, צאצא ישיר של האביר בשריון הלבן ושל האקדחן בעל הכובע הלבן, אינו יכול, כמוהו, להשלים עם דברים שכאלה, בסופו של דבר, בגלל חיבה יתרה שהוא רוכש למכסיקאית צעירה (ולפי חוקי האבירות, אין בחי בה הזאת שום רמז למין). הוא מתקומם נגד עמיתיו למיקצוע ומחסל את הנבלים. אשר לבעייה עצמה — משאירים אותה לטיפולו של הסרט הבא.

חובה לציון שעניין העבודה השחורה בדרום ארצות-הברית הוא בעייה כאובה, שהניב עד עתה כמה סרטים ראויים לשמם. אך אלה לא הובאו לארץ, משום שלא נראו מסחריים די הצורך (לדוגמה: אלמבריסטה של רי-

ניקולסון וקייטל: מיסכן מאוד

ברט יאנג). כאן, אין הבימאי טוני יצ'ארדסון טורח אפילו לחרוג מן הנוסחות העיפיות של סרטי-הפעולה האמריקאיים, אלא שבהיותו זה, אשר לא גדל במסורת הזאת, הוא מתקשה להשתמש בהן או להסתיר את החוטים המפיעלים את הדמויות. אשר לג'ק ניקולסון — הוא נראה מיסכן מאוד בתפקיד הראשי.